

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології

Силабус навчальної дисципліни
«Опортуністичні вірусні інфекції при імунodefіцитних станах (Clinical Case)»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ECTS
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	Згідно з розкладом занять. Кафедра інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології м. Одеса, вул. Олексія Маркевича, 1
Викладач(-і)	Чабан Т.В. д-р мед. наук, професор, завідувач кафедри. Доценти: к. мед. наук. Павленко О.В., Герасименко О.А., Мовлянова Н.В. Асистенти: Верба Н.В., Бочаров В.М., Шуйська Є.О.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Верба Наталія Вікторівна, завуч кафедри 0931109458, E-mail: infectology.dermatology@onmedu.edu.ua або nataliia.verba@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – опортуністичні інфекції вірусної етіології на фоні імунodefіцит них станів.

Мета дисципліни: У загальній системі підготовки лікаря вибірковий курс «Опортуністичні вірусні інфекції при імунodefіцитних станах (Clinical Case)» посідає важливе місце. Опанування здобувачем вищої освіти знань з дисципліни закладає основи вивчення здобувачами сімейної медицини, що передбачає інтеграцію викладання з цією дисципліною та формування умінь застосовувати знання з діагностики, лікування та профілактики опортуністичних вірусних інфекцій у пацієнтів із імунodefіцит ними станами в процесі подальшого навчання і в професійній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- проводити диференціальну діагностику та ставити попередній діагноз імунodefіцит них станів;
- визначати опортуністичні інфекції вірусної етіології;
- планувати обстеження пацієнта та інтерпретувати отримані результати обстежень,
- визначати лікувальну тактику ведення пацієнта з опортуністичною вірусною інфекцією при ВІЛ-інфекції;
- ставити діагноз і надавати екстрену допомогу при основних невідкладних станах;
- демонструвати вміння ведення медичної документації при виявленні опортуністичного вірусного захворювання.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні;

Знати:

- етіологію, класифікацію та біологічні властивості опортуністичних вірусів (CMV, HSV, VZV, EBV, JC-вірус, HHV-8)
- механізми розвитку імунodefіцитних станів (ВІЛ-інфекція, імуносупресивна терапія, онкогематологічні захворювання)
- патогенез опортуністичних вірусних інфекцій
- клінічні прояви уражень різних органів і систем
- сучасні підходи до лабораторної та інструментальної діагностики
- принципи етіотропної, патогенетичної та симптоматичної терапії
- показання до противірусної профілактики
- ускладнення та прогноз перебігу вірусних інфекцій при імунodefіцитах

Вміти:

- збирати анамнез у пацієнтів з підозрою на імунodefіцитні стани
- оцінювати клінічні симптоми опортуністичних вірусних інфекцій
- інтерпретувати лабораторні дані (ПЛР, серологія, рівень CD4⁺, вірусне навантаження)
- проводити диференційну діагностику між різними опортуністичними інфекціями
- формулювати попередній і клінічний діагноз
- призначати адекватну противірусну терапію (ганцикловір, ацикловір тощо)
- визначати показання до госпіталізації
- оцінювати ефективність лікування та коригувати терапію
- складати план профілактичних заходів

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання:

Практичні заняття: мультимедійні презентації; слайди; відеофільми; демонстрація тематичних хворих; вирішення клінічних ситуаційних задач; відпрацювання навичок надання медичної допомоги пацієнтам від моменту їх госпіталізації, обстеження, постановки діагнозу, лікування до виписки зі стаціонару; відпрацювання навичок роботи в команді здобувачів, лікарів, інших учасників надання медичної допомоги.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять, самостійне опанування алгоритмів спілкування з хворим.

Зміст навчальної дисципліни:

- Тема 1. Імунodefіцитні стани як фактор ризику опортуністичних інфекцій
- Тема 2. Класифікація та характеристика опортуністичних вірусів
- Тема 3. Принципи лабораторної діагностики (ПЛР, серологія, вірусне навантаження)
- Тема 4. Роль CD4⁺-лімфоцитів у розвитку вірусних ускладнень
- Тема 5. Цитомегаловірусна інфекція (CMV) у ВІЛ-інфікованих пацієнтів
- Тема 6. Простий герпес (HSV) при імунodefіциті: тяжкі та атипові форми
- Тема 7. Вірус Varicella-Zoster (VZV): оперізувальний герпес, дисеміновані форми
- Тема 8. Епштейна-Барр вірус (EBV): асоційовані захворювання та неоплазії
- Тема 9. HHV-8 і саркома Капоші

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології

- Тема 10. Поліомавірус JC та прогресуюча мультифокальна лейкоенцефалопатія (ПМЛ)
- Тема 11. Папіломавірусна інфекція (HPV) при імунodefіцитах
- Тема 12. Роль гепатотропних вірусів (HBV, HCV) у пацієнтів з ВІЛ
- Тема 13. Опортуністичні вірусні ураження ЦНС
- Тема 14. Вірусні ураження органа зору (ретиніти, увеїти)
- Тема 15. Вірусні ураження шкіри та слизових оболонок
- Тема 16. Ураження органів дихання при вірусних інфекціях у імуносупресованих пацієнтів
- Тема 17. Диференційна діагностика опортуністичних інфекцій (вірусні vs бактеріальні/грибкові)
- Тема 18. Сучасні підходи до противірусної терапії
- Тема 19. Антиретровірусна терапія (АРТ) та її вплив на перебіг інфекцій
- Тема 20. Побічні ефекти противірусних препаратів і їх корекція
- Тема 21. Первинна і вторинна профілактика опортуністичних вірусних інфекцій
- Тема 22. Моніторинг пацієнтів з імунodefіцитами
- Тема 23. Ведення пацієнтів із тяжкими та генералізованими формами інфекцій

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Медицина за Девідсоном: принципи і практика = Davidson's principles and practice of medicine : посібник : пер. 23 англ. вид. : у 3 т. Т. 2 / за ред.: Стюарта Г. Ралстона [та ін.]. - Київ : ВСВ Медицина, 2021. - 778 с.
2. Ведення хворих на туберкульоз у поєднанні з ВІЛ-інфекцією : методичні рекомендації для самостійної підготовки до практичних занять здобувачів вищої медичної освіти 5-го року навчання з дисципліни «Фтизіатрія» [Електронний ресурс] / уклад. : П. І. Потейко, І. І. Грек, О. С. Константиновська [та ін.]. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024.
3. Наказ МОЗ України №189 від 05.02.2021 р. «Про затвердження Стандартів охорони здоров'я доконтактної та постконтактної медикаментозної профілактики ВІЛ-інфекції».
4. Про ВІЛ, <https://www.cdc.gov/hiv/about/index.html>
5. Що таке ВІЛ і СНІД, <https://www.hiv.gov/hiv-basics/overview/about-hiv-and-aids/what-are-hiv-and-aids>
6. ВІЛ і СНІД, <https://www.nhs.uk/conditions/hiv-and-aids/>

Додаткова:

1. Михайловська Н. С. Загальні підходи до ведення пацієнтів з ВІЛ-інфекцією/СНІДом в практиці сімейного лікаря : навч.-метод. посіб. Для студентів VI курсу медичного факультету спеціальності «Лікувальна справа», «Педіатрія» за програмою навчальної дисципліни «Загальна практика - сімейна медицина» / Н. С. Михайловська, Т. О. Кулинич, О. О. Антипенко. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 189 с.
2. ВІЛ-інфекція. СНІД-асоційовані інфекції та інвазії : навч. посіб. для здобувачів ступеня доктора філософії за третім освітньо-науковим рівнем / О. В. Рябоконт [та ін.]. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. - 79 с.
3. Загальні підходи до ведення пацієнтів з ВІЛ-інфекцією/СНІДом в практиці сімейного лікаря : навч.-метод. посіб. для студентів VI курсу медичного факультету спеціальності «Лікувальна справа», «Педіатрія» за програмою навчальної дисципліни «Загальна практика - сімейна медицина» / Н. С. Михайловська, Т. О. Кулинич, О. О. Антипенко. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 189 с.
4. Ведення пацієнта з ВІЛ-інфекцією/СНІДом сімейним лікарем: навчально-методичний посібник для викладачів. – Київ: Агентство «Україна», 2015. – 520 с.
5. Інтеграція медичної допомоги з ВІЛ/СНІД на первинний рівень. Методичні рекомендації / Слабкий Г.О. [та ін.]. – Київ, 2013. – 20 с. 183

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології

6. HIV / AIDS by Max Roser and Hannah Ritchie. This article was first published in November 2014; last revised in November 2019. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ourworldindata.org/hiv-aids>
 7. HIV/AIDS From: Palliative Care (Second Edition), 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sciencedirect.com/topics/medicineand-dentistry/hiv-aids>
 8. Профілактична медицина як основа діяльності сімейного лікаря: навчально-методичний посібник до практичних занять та самостійної роботи студентів VI курсу з дисципліни «Загальна практика – сімейна медицина»/ Н. С. Михайловська, Т. В. Олійник. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 177 с.
 9. HIV-infection = ВІЛ-інфекція: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / О.А. Голубовська, О.А. Гудзенко, І.В. Шестакова. – К.: ВСВ «Медицина», 2011. – 288 с. + кольор. вкл.
- Законодавчі та нормативні документи:*
1. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16 листопада 2022 року № 2092 «Про затвердження Стандартів медичної допомоги «ВІЛ-інфекція». – [Електронний документ]. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-16112022--2092-prozatverdzhennja-standartiv-medichnoi-dopomogi-vil-infekcija>
 2. Стандарт медичної допомоги ВІЛ-інфекція. У редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 15 серпня 2023 року № 1465. – [Електронний документ]. – Режим доступу: https://www.dec.gov.ua/wpcontent/uploads/2023/08/2022_2092_1465_smd_vyl.pdf
 3. Клінічна настанова, заснована на доказах «ВІЛ-інфекція», https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/11/2022_2092_kn_vil_1.pdf
 4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26 квітня 2022 року № 692 «Про затвердження клінічної настанови, заснованої на доказах, «Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини» та стандартів медичної допомоги «Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини». – [Електронний документ]. – Режим доступу: https://www.dec.gov.ua/wpcontent/uploads/2022/04/2022_692_nakaz.pdf
 5. Клінічна настанова, заснована на доказах «Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини». – [Електронний документ]. – Режим доступу: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/04/2022_692_kn_pp_vil.pdf
 6. Наказ МОЗ України від 26.01.2024 № 140 «Про затвердження Порядку надання послуг з догляду і підтримки людей, які живуть з ВІЛ». – [Електронний документ]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0216-24#n7> 184
 7. Наказ МОЗ України від 20.02.2024 № 288 «Про затвердження Порядку надання послуг з профілактики ВІЛ серед представників деяких ключових груп щодо інфікування ВІЛ». – [Електронний документ]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-24#n7>
 8. Наказ МОЗ України від 05.04.2019 № 794 «Про удосконалення системи управління якістю лабораторних досліджень у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу». – [Електронний документ]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0698-19#Text>
 9. Guidelines for the Prevention and Treatment of Opportunistic Infections in Adults and Adolescents With HIV. December 16, 2024. – [Електронний документ]. – Режим доступу: <https://clinicalinfo.hiv.gov/en/guidelines/hivclinical-guidelines-adult-and-adolescent-opportunistic-infections/whats-new>
 10. Оновлені рекомендації з питань профілактики ВІЛ, діагностики немовлят, призначення та моніторингу антиретровірусного лікування: березень 2021 року, ВООЗ. – [Електронний документ]. – Режим доступу: https://www.phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/Updated_recommendations_on_HIV_prevention_infant_diagnosis_antiretroviral_initiation_and_monitoring_ukr.pdf
 11. Consolidated guidelines on HIV prevention, testing, treatment, service delivery and monitoring: recommendations for a public health approach 16 July 2021 | Guideline – [Електронний документ]. – Режим доступу: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240031593>
- Електронні інформаційні ресурси:*

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології

- Електронний каталог бібліотеки ОНМедУ (<https://library.odmu.edu.ua/catalog/>)
- Методичні розробки для студентів (відповідно до теми заняття)
- Методичні розробки для викладачів (відповідно до теми заняття)
- Методичні розробки для самостійної роботи студентів

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи здобувачів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час виконання та інтерпретації практичної роботи з теми заняття, висловлює свою думку з теми заняття.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструє практичні навички під час виконання практичної роботи з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, з суттєвими помилками виконує практичну роботу.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, не демонструє практичні навички під час виконання практичної роботи з теми заняття.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;

Самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології

- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнень:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.